

Fredrik Andreas Lindstad Tønne

Idrettsforeldres påvirkning og motivasjonsfaktorer hos talenter i håndball

Hvilke faktorer er avgjørende for at noen talenter innen håndball fortsetter mens andre slutter og hvordan og i hvilken grad involverte foreldrene til disse utøverne seg i deres satsingsperiode?

Bacheloroppgave i Lektor i kroppsøving og idrettsfag

Veileder: Stig Arve Sæther

Mai 2020

«Gi dem tips og legge til rette. Det tror jeg er nøkkelen her da for å få dem motivert ... Vi har jo sett mye håndball sammen da og da har jeg jo ofte kommet med innspill i forhold til prestasjoner og sånn da»

- Foreldre til proffutøver

«Han kom hjem en dag så sa han at «Jeg har ikke noe liv». Da var det mange på laget som hadde sluttet av kompisene hans ... han mistet rett og slett motivasjonen»

- Foreldre til tidligere talent som har sluttet

Sammendrag

Denne studiens formål har vært å undersøke «idrettsforeldre» og hvordan de påvirker og involverer seg i satsing på håndball hos utøvere som har henholdsvis nådd og ikke nådd et nasjonalt nivå i håndball. Studien har tatt utgangspunkt i følgende forskningsspørsmål;

«Hvordan og i hvilken grad har foreldrene involvert seg i sine barns satsingsperioder, og hvilke faktorer har ifølge foreldrene påvirket motivasjonen til utøverne for valg om videre satsing?»

Motivasjon er et mye brukt begrep i idrett som brukes til å forklare blant annet deltakelse, innsats, suksess og glede, og det viser seg at foreldre kan påvirke motivasjonen til sine barn. Foreldre involverer seg mer enn tidligere på vegne av sine barn, og engasjement i barnas idrett blir sett på som en naturlig del av å være foreldre i dagens samfunn. Selv om majoriteten av «idrettsforeldre» oppfører seg på en akseptabel måte, er det vist til stor bekymring i håndballmiljøet.

Datainnsamlingen til oppgaven har vært kvalitativ gjennom dybdeintervju av fire foreldre til nåværende og tidligere håndballspillere. Informantene i denne oppgaven er foreldre til utøvere som har nådd et nasjonalt nivå i håndball og til utøvere som var ansett som svært talentfulle men som på et tidspunkt valgte å avslutte sin satsing på håndball.

Hovedfunnene i oppgaven tyder på at foreldre kan påvirke både motivasjon og trivsel hos utøverne på en avgjørende måte og kan være utslagsgivende i valget om videre satsing hos utøverne. Det virker som at foreldre som bidrar med sportslig oppfølging, enklere kan motivere sine barn til videre satsing. Funnene antyder at hovedgrunnene til at to av talentene valgte å avslutte sin satsing på håndball var en kombinasjon av satsing på utdanning og karriere, kamerater i laget som sluttet og manglende indre motivasjon for videre satsing. Hovedgrunnene til at to av utøverne valgte å fortsette sin satsing virker å være en genuin interesse og kjærlighet for håndball, muligheten til å bli god, en indre driv og motivasjon samt foreldrene. Totaliteten av disse faktorene virker å utgjøre forskjellen for om talentfulle håndballspillere viderefører satsingen sin eller ikke.

Forord

Idrett og særlig ballspill har alltid stått meg nært. Da jeg var seks år gammel begynte jeg med organisert fotball for Charlottenlund Sportsklubb. Året etter startet jeg på håndball i samme klubb. Håndball har siden den gang hatt en stor plass i livet mitt. Jeg satset hardt på håndball i Charlottenlund frem til jeg ble skadet som 18-åring. Siden den gang har jeg videreført min satsing på håndball som trener. Jeg trener i dag Charlottenlund sitt damelag i 1.divisjon og gutter 16-lag. Gjennom erfaring som både spiller og flere år som trener for ulike grupper har jeg fått stor innsikt i flere typer av «idrettsforeldre». Min generelle oppfatning er at foreldre engasjerer seg mer og mer for hver sesong som går og forskjellen er stor bare fra da jeg spilte aktivt selv. «Idrettsforeldre» er dermed et tema jeg kommer i kontakt med nærmest daglig og er derfor av stor personlig interesse. Dette kombinert med en genuin interesse og kjærlighet for håndball gjorde at valg av tema for bacheloroppgave ble ganske naturlig.

Jeg ønsker å takke mine foreldre og søster, lagkamerater og trenere for å ha gjort håndball vanvittig artig å drive med i barndommen. Dette har bidratt til å skape en genuin interesse som gjør at jeg fremdeles har det utrolig moro med håndball som trener.

Mine informanter har også vært avgjørende for å gjennomføre denne oppgaven og jeg ønsker dermed å sende en stor takk til dem også. Informantene har bidratt med vanvittig spennende refleksjoner og historier som har gjort analysen min spennende å arbeide med.

Jeg vil også takke min veileder Stig Arve Sæther. Oppfølgingen og veiledningen jeg har fått i en vanskelig periode med Coronavirus har vært upåklagelig. Jeg har lært utrolig mye av hele prosessen med veiledning og bacheloroppgave.

Trondheim, mai 2020

Fredrik Andreas Lindstad Tønne

Innholdsfortegnelse

1.0 Aktualisering	1
2.0 Fagfelt	3
2.1 <i>Motivasjon og selvbestemmelsesteori</i>	3
2.2 <i>Idrettstalentene – motivasjon den avgjørende faktoren?</i>	4
2.3 <i>Idrettsforeldre og påvirkning</i>	5
2.3.1 <i>Overengasjement, press og stor grad av involvering</i>	6
2.3.2 <i>Emosjonell støtte, utenomsportslige faktorer og økonomi</i>	7
2.3.3 <i>Foreldre med egenerfaring og/eller som er trenere for sine barn</i>	8
2.3.4 <i>Motivasjon og trivsel</i>	8
2.3.5 <i>«Ønsket foreldreatferd»</i>	9
3.0 Metode	10
3.1 <i>Intervju som metode</i>	10
3.2 <i>Informanter</i>	11
3.3 <i>Intervjuguide og gjennomføring av intervju</i>	12
3.4 <i>Kvalitetskriterier og etiske betraktninger</i>	13
4.0 Analyse	15
4.1 <i>Motivasjon</i>	16
4.1.1 <i>Idrettstalentenes motivasjon</i>	16
4.1.2 <i>Idrettsforeldrenes påvirkning på utøvernes motivasjon</i>	18
4.2 <i>Idrettsforeldrene</i>	20
4.2.1 <i>Idrettsforeldrenes involvering</i>	20
4.2.2 <i>Økonomi – avgjørende for satsning?</i>	21
4.2.3 <i>Betydningen av foreldrenes idrettserfaring og trenervirke ovenfor egne barn</i> .23	
4.3 <i>Motivasjon – den avgjørende faktoren?</i>	25
5.0 Konklusjon	26
5.1 <i>Tanker videre</i>	26
6.0 Referanseliste	27
Vedlegg:	30

1.0 Aktualisering

Motivasjon er et mye brukt begrep i idretten som blir benyttet til å forklare en rekke dimensjoner som; valg utøvere tar, hvorfor noen slutter mens andre fortsetter med en idrett og hvorfor noen lykkes og andre mislykkes (Mehus, 2014). Man kan dermed trygt påstå at motivasjon er et begrep av høy aktualitet innen idrett. Motivasjon er en viktig faktor for både hvordan man presterer, hvor suksessfull man blir, og for prosessen som fører til suksess. Motivasjon vil påvirke både hvilke valg man tar, hvor mye glede man opplever, hvor ofte man trener, hvor mye innsats man legger ned og hvordan man takler motgang (Borum, 2008). Foreldre kan spille en avgjørende rolle på unge utøveres vei mot toppen. Foreldrene kan påvirke sine barns motivasjon på en signifikant måte og kan evne å initiere idrett på en gøy og læringsrik måte. De påvirker dermed ikke bare motivasjonen, men også trivselen ved å drive idrett hos sine barn. Samtidig kan press fra foreldre føre til amotivasjon og lavere trivsel hos barna (Bebetsos, Zetou, & Antoniou, 2014). Da gode opplevelser og høy trivsel i ung alder øker sannsynligheten og motivasjonen for å fortsette i en gitt idrett illustrerer dette viktigheten av «idrettsforeldre» (Bebetsos et al., 2014). Foreldrene kan altså være sentrale både for å skape suksessfulle toppidrettsutøvere samt for å holde flere i idretten lengre.

Det er en betydelig økt interesse for håndball i norsk idrett de siste årene og denne interessen virker også å ha påvirket dagens foreldre til unge utøvere. Tidligere landslagstrener i håndball Leif Gautestad hevder foreldre i mye større grad enn tidligere engasjerer seg på vegne av sine barn og mener det kan bli et enormt problem for norsk idrett. Problemet oppleves som landsdekkende og både regioner og klubber melder at temaet er svært aktuelt (Bugge, 2016). Problematikken rundt «idrettsforeldre» oppleves som såpass kompleks at Norges Håndballforbund har utviklet svært spesifikke råd gjennom sine foreldrevettregler; a) Gi oppmuntring til alle spillere under kamp og trening! b) Støtt dommeren – ikke kritiser dommeravgjørelser c) Respekter lagleders bruk av alle spillere d) Gi oppmuntring både i medgang og motgang – IKKE gi kritikk e) Hjelp barna å tåle både seier og tap f) Vis respekt for det arbeidet klubben gjør – tilby din hjelp g) Møt opp på trening og kamper – barna ønsker det h) Husk at det er barnet ditt som spiller håndball – IKKE du (Norges-håndballforbund, 2018).

Rådene er svært eksplisitte og det at forbundet ser det nødvendig å opprette slike retningslinjer illustrerer temaets aktualitet.

Norges Håndballforbund ble registrert som det tredje største særforbundet i 2018 med 137.753 registrerte medlemmer. Dette utgjør en prosentvis økning på hele 22 prosent på seks år (Norges-Idrettsforbund, 2018). I et tiårsperspektiv har økningen på antall mannlige håndballspillere økt med 47,7 prosent og kvinnesiden har opplevd en økning på 37 prosent i samme periode (Overvik, 2020). Det kan dermed tenkes at problemet og aktualiteten rundt «idrettsforeldre» ikke vil avta de kommende årene da håndball er en aktivitet med eksplosiv vekst hva gjelder medlemstall. Foreldrene trekkes samtidig frem som suksesskriterier av flere av Norges toppidrettsutøvere. Norges største håndballstjerne, Sander Sagosen hadde følgende å si om sine foreldre i et intervju med TV2: *«De har betydd alt. Det er overfladisk å si, men jeg hadde aldri vært der jeg er i dag uten dem og søsknene mine. De har alltid stilt opp og lagt til rette for det, samtidig som de har utfordret meg...»* (Olsen, 2020).

Denne oppgaven søker å undersøke «idrettsforeldre» og deres involvering og påvirkning på satsing på håndball hos barn som har henholdsvis nådd og ikke nådd et nasjonalt nivå i håndball. Hvilke faktorer er avgjørende for at noen talenter innen håndball fortsetter mens andre slutter? Hvordan og i hvilken grad involverte foreldrene til disse utøverne seg i deres satsingsperiode? Studien tar utgangspunkt i følgende forskningsspørsmål:

«Hvordan og i hvilken grad har foreldrene involvert seg i sine barns satsingsperioder, og hvilke faktorer har ifølge foreldrene påvirket motivasjonen til utøverne for valg om videre satsing?»

2.0 Fagfelt

2.1 Motivasjon og selvbestemmelsesteori

Motivasjon er et mye brukt begrep som ofte benyttes i en bred betydning og forståelse.

«*Motivasjon er oftest definert som en prosess som påvirker initieringen, retningen, omfanget, utholdenhet, fortsettelsen, og kvaliteten på målrettet atferd*» (Mæhr og Zusho 2009, s.77 i Mehus, 2014). En annen definisjon er «*Motivasjon er mobilisering av energi og retning til å skape interesse og utvikle engasjement og lyst til å investere av seg selv i bestemte aktiviteter og handlinger*» (Lillemyr 2007, s.29 i Mehus, 2014). De to definisjonene forteller litt om den nevnte kompleksiteten tilknyttet begrepet. Enklere forklart handler motivasjon om målrettet atferd og de faktorene som gjør oss villige til å arbeide mot et gitt mål over lengre tid med de konsekvensene som er nødvendig for å nå det gitte målet (Mehus, 2014). Man skiller ofte mellom indre og ytre motivasjon når man omtaler motivasjonsbegrepet (Skaalvik & Skaalvik, 2018)

Indre motivasjon, eller indre motivert atferd, er atferd hvor individet er interessert i noe eller finner noe lystbetont, og hvor interessen kommer av et genuint ønske om å gjennomføre noe selv om det ikke gir belønning eller andre konsekvenser (Skaalvik & Skaalvik, 2018). Videre blir indre motivasjonen ofte referert til som den optimale formen for motivasjon fordi man engasjerer seg av ren glede og lyst og uten påvirkning av ytre kontroll eller faktorer. Ikke alle aktiviteter blir utført som en konsekvens av indre glede, driv eller lyst. Når man gjennomfører slike aktiviteter er man ytre motivert til aktivitetene. Dette fordi det ikke er atferden eller aktiviteten i seg selv som gir glede. Deci og Ryan skiller mellom ulike former for ytre motivasjon som igjen viser ulike grader av medbestemmelse. Ytre motivert atferd kan gjøres motvillig og uten engasjement eller den kan gjøres frivillig med engasjement (Skaalvik & Skaalvik, 2018).

Deci og Ryan (2000) har en tilnærming til indre motivert atferd som forklares gjennom tre grunnleggende psykologiske behov hos mennesket. Disse er behovet for autonomi eller selvbestemmelse, behovet for kompetanse og behovet for tilhørighet. Disse behovene antas å være hos alle mennesker og det å tilfredsstille behovene er nødvendig for å oppnå indre motivasjon og god mental helse og velvære (Ryan & Deci, 2000). Deci og Ryan (2000) hevder også at om behovene motarbeides eller ikke blir tilfredsstilt kan dette få negative konsekvenser for både indre motivasjon, mental helse og velvære (Skaalvik & Skaalvik, 2018).

Selvbestemmelsesteorien gjør det mulig å identifisere distinkte typer av motivasjon som alle har spesifikke konsekvenser for læring, prestasjon, personlig opplevelse og velvære (Ryan & Deci,

2000). Enkelt forklart mener Deci og Ryan (2000) at indre motivasjon kan skapes gjennom å sørge for å gi utøveren selvbestemmelse eller autonomi, at personen opplever kompetanse samt legge til rette for at personen føler tilhørighet (Skaalvik & Skaalvik, 2018).

2.2 Idrettstalente – motivasjon den avgjørende faktoren?

For å definere begrepet «talent» har jeg valgt å benytte Singer sin definisjon i Uneståhl (1986). Et talent beskrives som et individ som har en spesifikk kombinasjon av anatomisk-fysiske karakteristikk, ferdigheter og andre personlighetstrekk som gjør det høyt sannsynlig at han eller hun vil oppnå et nasjonalt eller internasjonalt nivå på høyde med topp-idrettsutøvere i en type idrett, så lenge spesifikk trening og andre miljømessige forhold blir oppfylt (Uneståhl, 1986).

Det er forsket mye på idrettstalenter, og betydningen av motivasjon har vært et sentralt tema i denne forskningen. En studie av Harrolle & Klay (2019) ser på ulike motivasjonsfaktorer hos profesjonelle idrettsutøvere. Studien viser at en utøvers kjærlighet og interesse for idretten man driver med gir ytterligere indre motivasjon til å utvikle seg. Denne indre motivasjonen som kommer fra kjærlighet og interesse for idretten gir utøveren mulighet til å utvikle seg og bli mer suksessfull. Dette støttes i en studie av Isoard-Gauthier m.fl. (2016) som har undersøkt 458 håndballspillere i aldersspennet 14-18 år. Funnene i studien støtter tanken om at en utøvers forhold og interesse for sin idrett, i dette tilfellet håndball, er en svært viktig faktor for å unngå utbrenthet og bidrar til videre deltakelse. (Isoard-Gauthier, Guillet-Descas, & Gustafsson, 2016).

Indre motivasjon eller driv i seg selv pekes dessuten på som en svært sentral faktor for å bli suksessfull og for å fortsette i sin idrett (Harrolle & Klay, 2019). Dette støttes i en studie av Sarrazin m.fl. (2002) som spesifikt ser på motivasjonsfaktorer hos håndballspillere og årsaker til at utøvere slutter med håndball. Studien understreker viktigheten av indre motivasjon hos utøverne og viser til positive utfall som større interesse, innsats og vilje til videre deltakelse. Studien støtter også aspekter fra selvbestemmelsesteorien. Det fremgår også at den største faktoren for deltakelse i håndball hos utøverne i studien er indre motivasjon og at når utøverne slutter å oppleve selvbestemte og indre motiver, slutter utøverne med håndball. Utøverne som sluttet med håndball rapporterte lavere indre motivasjon og større amotivasjon sammenlignet med utøverne som valgte å fortsette med håndball. Videre viser studien at utøvere som scorer lavt på selvbestemt eller indre motivasjon er forventet å slutte med håndball på sikt. Faktorer som studier, karriere og familie ble også sett på som viktige for utøverne som valgte å slutte med

håndball i studien (Sarrazin, Vallerand, Guillet, Pelletier, & Cury, 2002). Viktigheten av indre motivasjon støttes ytterligere i en undersøkelse av Eide (2012) hvor indre motivasjon og driv blir vektlagt som viktige faktorer for videre deltakelse. En av deltakerne i undersøkelsen valgte å prioritere studier etter en periode med skader og underprestering og fikk aldri tilbake «gnisten» til videre satsing (Eide, 2012). Én av faktorene som kan bidra til å styrke den nevnte indre motivasjonen, er utøverens forhold med sine lagkamerater. Utøvere er sterkt motivert av sine forhold til sine lagkamerater og tilhørigheten av en gruppe, og samholdet mellom spillerne i laget kan skape et miljø som gir ytterligere indre motivasjon (Harrolle & Klay, 2019).

Ifølge Johnson og Peters (2014), er også potensialet eller muligheten til å bli profesjonell utøver en av hovedfaktorene til motivasjon hos utøverne (Johnson & Peters, 2014). Da nåløyet for å bli profesjonell ofte er trangt kan dette sette utøverne i en personlig konflikt hvor de må velge hva de skal satse videre på. En av deltakerne i Eide (2012) sin undersøkelse hadde fremdeles motivasjon for videre satsing, men drømmen om karriere innen militæret ble veid tyngre enn karriere som toppidrettsutøver (Eide, 2012). Trivsel og idretts glede anses også å være en avgjørende faktor for motivasjon til videre satsing og suksess. Hvis utøveren opplever en nedgang i trivsel kan dette redusere motivasjonen til å lykkes samt drive med en idrett (Johnson & Peters, 2014). Dette gjenspeiles i undersøkelsen til Eide (2012) hvor samtlige deltakere vektlegger idretts glede som en sentral del i sin motivasjon for satsing. Utøverne i undersøkelsen opplevde motgang i form av skader som gjorde at de ikke kunne prestere like godt i sine respektive idretter lengre. Utøverne fant dermed ikke «gnisten» til å være videre motivert i sine idretter når resultatene uteble. En studie fra USA med over 25.000 deltakende barn og unge underbygger viktigheten av idretts glede og trivsel ytterligere da det kommer frem at hovedgrunnen til at barn og unge driver med idrett er å ha det gøy (Cumming & Ewing, 2002).

2.3 Idrettsforeldre og påvirkning

Foreldre blir stadig mer involvert i livene til unge idrettsutøvere. Håpet om at deres barn en dag kan bli profesjonelle idrettsutøvere virker å motivere foreldre ytterligere til å engasjere seg i barnas trening fra tidlig alder. Videre investerer foreldre stadig både mer tid og penger i deres barns satsing i en gitt idrett (Cumming & Ewing, 2002). De fleste unge utøvere uttrykker at foreldrene deres er støttende og bidrar til å skape et trygt miljø (Hellstedt 1995 i Cumming & Ewing, 2002). Utøvere som anser sine foreldre som støttende og positive har større sannsynlighet

for å trives i idrett, være mer selvsikre og har mindre sannsynlighet for å falle i fra. (Cumming & Ewing, 2002). I intervjuene som ble gjennomført i en studie av Stefansen m.fl. (2018) beskriver foreldre hvordan de følger opp sine barn, kjøper utstyr, ser på kamper, bidrar på dugnader og er generelt engasjerte. Støtte og involvering ble beskrevet som en naturlig del av å være en ansvarlig forelder som ønsker å ta del i sitt barns liv (Stefansen, Smette, & Strandbu, 2018).

Det finnes forskning på hvordan barna selv ønsker at foreldrene skal involvere seg. I artikkelen til Strandbu (2019) m.fl. ser forfatterne på hvordan ungdommer forstår sine foreldres involvering i idrett og hvordan de definerer ideelle og uønskede former for foreldreinnvolvering. Forskningen viser at ungdommene for det meste ønsker at deres foreldre skal involvere seg og være til stede i deres idretter. Videre, understrekes det at de ønsker å sette og definere klare retningslinjer for hvordan og hvor mye deres foreldre skal involvere seg. Selv om utøverne ønsker at foreldrene skal involvere seg samt motivere dem når deres motivasjon for å fortsette med idretten er lav, ønsker utøverne selv det siste ordet hva gjelder videre deltakelse i idretten. Avslutningsvis kommer det frem at for at ungdommene skal akseptere involvering fra foreldre må foreldrene evne å balansere støtte og engasjement med respekt for ungdommenes økende autonomi (Strandbu, Stefansen, Smette, & Sandvik, 2019). Videre forskning vil forsøke å kategorisere forskning på ulike foreldreinnvolvering hos idrettstalenter.

2.3.1 Overengasjement, press og stor grad av involvering

I følge Cumming & Ewing (2002) er det et økende problem at foreldre kan involvere seg for mye i deres barns idrett. Artikkelen hevder at overengasjerte foreldre kan resultere i unge utøvere som føler at foreldrene tar kontroll over deres valg om å drive med idrett. Videre kan dette føre til utøvere som trives dårligere, blir mindre interessert i sin idrett samt øke sannsynligheten for frafall (Cumming & Ewing, 2002). Foreldre som selv opplever at de presser sine barn kan dessuten føre til større amotivasjon og mindre trivsel hos barna (Bebetsos et al., 2014). Stefansen m.fl. (2019) beskriver videre familier som er «dypt» involverte. Foreldre som er dypt involverte er ofte fedre med erfaring som idrettsutøvere. Disse bidrar ofte som trenere eller i andre roller rundt laget eller i klubben. Dyp involvering innebærer blant annet å bidra med oppfølging en til en, gå gjennom kamper barnet deltar på i etterkant og ha individuelle samtaler om videre utvikling og muligheter. Fedrene som var dypt involvert i sine barns idretter så på sin rolle som avgjørende for sine barns utvikling, særlig med tanke på å forstå hva som kreves for å lykkes i et

konkurransmiljø. Foreldre som praktiserer «dyp involvering» balanserer dog på en knivsegg mellom press og støtte (Stefansen et al., 2018). Selv om foreldre som er over-engasjerte i sine barns idrettskarrierer er i økende antall, oppfører majoriteten av idrettsforeldre seg på en akseptabel og god måte (Cumming & Ewing, 2002).

2.3.2 Emosjonell støtte, utenomsportslige faktorer og økonomi

I følge Cumming og Ewing (2002) er hovedfunksjonen til «idrettsforeldre» i barne- og ungdomsidrett å gi emosjonell, finansiell og provisorisk støtte til sine barn. Emosjonell støtte beskrives som involvering i idretten i form av å hjelpe sitt barn med å takle både det å vinne og tape, diskutere taktikk og være en god samtalepartner (Cumming & Ewing, 2002). Foreldrene i studiet til Stefansen m.fl. (2018) beskriver ofte deres involvering gjennom nettopp emosjonell tilknytting. Det å støtte barnet og være der om det trengs kan bidra til å opprettholde et tett forhold dem imellom, særlig i ungdomsårene hvor barnet ofte får større frihet og fristilles mer fra foreldrene. Idrett ble dermed noe barn og foreldre kunne dele sammen (Stefansen et al., 2018). Samtlige deltakere i studiet til Eide legger også vekt på betydningen av familien, både i form av introduksjon til idretten og støtte i sin satsing i senere år av sin idrettskarriere (Eide, 2012). Funnene i Gravermoen (2016) sin studie, som ser på hvordan foreldre forstår foreldrerollen sin i skihopping, underbygger også dette. Hovedfunnene viser at foreldrene involverer seg hovedsakelig for å vise engasjement og støtte for barnets interesser. Deres engasjement er dessuten nødvendig for at barnet skal kunne drive med sin idrett (Gravermoen, 2016).

Foreldrene vektlegger også utenomsportslige faktorer for deres barns deltagelse i idretten. Dette går på utvikling av personlige egenskaper som er overførbare til utenomsportslige arenaer. Konsentrasjonen og dedikasjonen som kreves i idrett blir blant annet sett på som egenskaper som kan overføres til skole og studier senere i livet. Foreldrene ser på idrett som en del av en god barndom og beskriver deltagelse i idrett som moro, sunt og genuint sosialt (Stefansen et al., 2018). Dette støttes også av Gravermoen (2016) hvor foreldrene i studiet ser på skihopping som en kilde til en aktiv ungdomstid og en god investering i barnets fremtid (Gravermoen, 2016).

Økonomi og sosial status innad i familien kan også være en sentral faktor. Det viser seg at talentfulle ungdommer som kommer fra dårligere stilte familier økonomisk sett har en stor ulempe i sin satsing, noe som var særlig utslagsgivende i tennis (Baxter-Jones & Maffulli, 2003). Dette underbygges også av Johnson og Peters (2014) som hevder at sosioøkonomisk status for

unge idrettsutøvere i USA spiller en stor rolle i hvorvidt utøverne blir suksessfulle eller ikke. Unge utøvere med dårlig sosioøkonomisk bakgrunn sliter ofte med å bli suksessfulle på et høyt nivå fordi de har andre oppfatninger rundt hva det vil si å bli suksessfull. Dette antas også å kunne påvirke motivasjonen og sannsynligheten deres for å fortsette sin satsing negativt (Johnson & Peters, 2014). Dette støttes også av Gravermoen (2016) hvor foreldrene i undersøkelsen anser skihopping som en kostbar aktivitet hvor barnet må ha ressurssterke foreldre for å kunne delta i aktiviteten (Gravermoen, 2016).

2.3.3 Foreldre med egenerfaring og/eller som er trenere for sine barn

En annen sentral faktor er foreldre som har egenerfaring innen idretten barnet driver eller som har vært eller er trener for barnet sitt. Artikkelen til Cumming og Ewing (2002) viser til forskning som hevder at foreldre som har vært suksessfulle utøvere selv ofte har større forventninger til at deres barn skal bli suksessfull. Dette kan også ha positive følger, som at disse foreldrene har et mer realistisk bilde av deres barns ferdigheter og talent. Det er dog mange av disse foreldrene som ønsker at deres barn skal følge i deres egne fotspor (Cumming & Ewing, 2002). Foreldrenes egne erfaringer med idrett ble også sett på som en viktig faktor i artikkelen til Strandbu m.fl. (2019). Egenerfaring bidrar til at foreldre og barn kan snakke sammen om idrett på en mer faglig måte samt at foreldrene kan engasjere seg som trenere for sine barn (Strandbu et al., 2019). Strandbu og kollegaene viser også til at ekstremt involverte foreldre kan gi utøverne «blandede følelser». Utøverne med foreldrene sine som trenere illustrerte dette dilemmaet på en god måte. På én side kan det å ha en av sine foreldre som trener styrke familierelasjonene og være fordelaktig for deres sportslige utvikling, da de kan komme med regelmessige tips. På en annen side, kan det føre til at det er vanskeligere å føle seg «fri», «komme seg unna» og utrykke seg sosialt (Strandbu et al., 2019). Noen familier beskriver også at deres involvering i idrett kommer av en genuin interesse for idrett. I disse tilfellene bruker familiene mye tid på å se idrett sammen på TV samt å dra på kamper (Stefansen et al., 2018).

2.3.4 Motivasjon og trivsel

En studie av Bebetos, Zetou & Antoniou (2014) har tatt for seg foreldrerollen i idrett. Studien understreker viktigheten og betydningen av foreldreinnvolvering og motivasjon på utøvere. Dette underbygges av Baxter-Jones og Maffulli (2003) som ser på hvordan unge idrettstalenter i

Storbritannia har blitt introdusert til ulike idretter og hvordan de har blitt oppfordret til å starte med satsende systematisk trening. Resultatene i undersøkelsen viser at foreldrene spiller en stor rolle i om unge idrettsutøvere deltar i idrett på høyt nivå. Videre viser resultatene at mange talentfulle ungdommer med lite motiverte foreldre ikke deltar i idrett (Baxter-Jones & Maffulli, 2003). Studien til Stafansen, Smette og Strandbu (2019) så også på hvorfor og hvordan foreldre involverer seg i sine barns idretter. Studiet viser til tidligere forskning som befester foreldre som avgjørende som tilretteleggere for deltakelse i idrett og motivatorer for videre deltakelse (Stafansen et al., 2018). Motivasjon fra foreldrene blir også nevnt i Eide (2012) sin studie hvor støtte fra foreldrene ble opplevd som positivt men ikke utslagsgivende for utøvernes motivasjon (Eide, 2012).

2.3.5 «Ønsket foreldreatferd»

Det finnes også veiledning og råd til foreldre for hvordan deres oppførsel som «idrettsforeldre» bør være. Baxter-Jones og Maffulli (2003) oppfordrer foreldre til å vektlegge gleden med deltakelse i idrett fremfor konkurranse. Foreldrene ses også på som viktige rollemodeller i å oppføre samt legge til rette for et godt miljø med sunn fysisk aktivitet (Baxter-Jones & Maffulli, 2003). Artikkelen til Cumming og Ewing (2002) gir konkrete råd for oppførsel til «idrettsforeldre»: a) Lytt til barnas meninger om å drive idrett b) Gi betingelsesløs kjærlighet i perioder med både oppturer og nedturer c) Hjelp barna å forstå at definisjonen av en god prestasjon er å gjøre det beste man kan d) Oppfordre spillerne til å bli selvgående og til å akseptere ansvaret for deres valg og handlinger e) Oppfordre til utenom-sportslige aktiviteter f) Tillat barna å sette deres egne standarder for suksess h) Gi engasjement og optimisme når utøveren trenger det g) Vektlegg glede over alt annet (Cumming & Ewing, 2002). Disse rådene har mye til felles med Norges håndballforbund sine «foreldrevettregler» som ble presentert innledningsvis (Norges-håndballforbund, 2018).

3.0 Metode

Metode kan forklares som ulike måter å skaffe seg eller skape informasjon om samfunnet på, for deretter å analysere betydningen av informasjonen. Innenfor samfunnsforskning skiller man ofte mellom kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode (Tjora, 2017 p. 24). Dette kapittelet vil søke å beskrive hvilke metoder som er benyttet i innsamlingen av datamateriell i denne oppgaven.

3.1 Intervju som metode

I denne oppgaven har jeg som nevnt valgt dybdeintervju for innsamling av data. Intervju er en kvalitativ forskningsmetode. Kvalitative forskningsmetoder skiller seg fra kvantitative ved blant annet at de vektlegger forståelse fremfor forklaring, nærhet til informantene fremfor avstand, datafremstilling i form av tekst fremfor tall, og en induktiv fremgangsmåte fremfor deduktiv. Videre vil kvalitative forskningsmetoder ofte vektlegge informantenes opplevelser og meninger og se på hvilke konsekvenser og betydninger informantenes meninger har (Tjora, 2017).

Den mest brukte formen for datainnsamling innenfor de kvalitative forskningsmetodene er ulike former av intervju. Dybdeintervju som er benyttet i denne oppgaven, har som hensikt å skape en relativt fri samtale rundt noen spesifikke tema som er forhåndsbestemt av forskeren. Videre ønsker man å skape en avslappet stemning hvor informanten kan reflektere over sine erfaringer og meninger knyttet til temaet for intervjuet (Tjora, 2017). Dybdeintervjuet bruker også åpne spørsmål, som gir informanten muligheten til å gå i dybden der de ønsker å utdype sine svar. Dybdeintervju brukes i forskningssammenhenger hvor man søker å studere meninger, holdninger og erfaringer til informanter rundt et gitt tema. Man ønsker dermed å fremstille tema gjennom informantens ståsted og synspunkt (Tjora, 2017).

Valget av metode ble gjort på bakgrunn av flere faktorer. For det første, synes jeg personlig at tema i oppgaven og problemstilling var godt egnet for dybdeintervju. Dette fordi tematikken omhandler foreldre og deres objektive *meninger og holdninger* rundt tema. Dybdeintervju vil da være hensiktsmessig, ettersom jeg ønsker å fremstille nettopp foreldrenes *meninger* rundt tema. Videre deltar jeg også i et Bachelor-prosjekt kalt «*Idrettsforeldrene – den avgjørende faktoren?*». Ønsket metode i dette prosjektet var kvalitativ datainnsamling i form av intervju av foreldre. Valget rundt dybdeintervju ble dermed påvirket av både prosjektbeskrivelsen samt egnethet i henhold til tematikken og oppgaven.

3.2 Informanter

Når man skal finne deltakere til kvalitative intervjustudier er det viktig å velge personer som kan uttale seg på en reflektert måte rundt tema. Et slikt utvalg er dermed strategisk fordi informantene ikke er tilfeldig valgt (Tjora, 2017). Informantene til denne oppgaven ble dermed valgt strategisk da de måtte dekke noen kriterier ut ifra oppgavebeskrivelsen. For det første måtte informantene være foreldre til idrettsutøvere. Videre har jeg valgt å fokusere på håndball, dette innebærer at foreldrene måtte ha barn som har drevet eller fremdeles driver med håndball for å være aktuelle som informanter i oppgaven. Jeg valgte bevisst å søke etter foreldre til utøvere som har vært talentfulle innen håndball men som i dag har sluttet med sin satsing og foreldre til utøvere som fremdeles spiller håndball på høyt nivå. Da jeg selv har drevet aktivt med håndball og fremdeles tilhører håndballmiljøet som trener gjorde dette det enklere å rekruttere informanter.

Informantene ble i første omgang kontaktet på tekstmelding hvor prosjektet ble beskrevet og jeg undersøkte om de kunne tenke seg å delta på intervju. De ble også informert om at intervjuet ville være anonymt. Deretter fikk jeg avtalt tidspunkt med informantene. Jeg hadde lite utfordringer knyttet til rekrutteringen av informanter. Dette kan tenkes å være fordi jeg har kjennskap til samtlige informanter fra før av. Jeg endte opp med totalt fire informanter, to foreldre til utøvere som har sluttet og to foreldre til utøvere som fremdeles spiller håndball. To av informantene er kvinner og to av informantene er menn, mens samtlige utøvere det refereres til er menn.

Informantene vil bli referert til som «I1, I2, I3 og I4» videre i denne oppgaven. For å gjøre det lettere og holde oversikt over informantene og utøverne det refereres til, har jeg laget en oversikt i tabell 1 under.

Tabell 1: Fremstilling av informanter og utøvere

Informant og kjønn	Barn/Utøver og kjønn	Satsingsperiode omtalt
I1 – Kvinne	Aktiv, nasjonal serie innlands – mann	15-18 år
I2 – Mann	Sluttet – mann	15-18 år
I3 – Kvinne	Sluttet – mann	15-18 år
I4 – Mann	Aktiv, proff i utlandet – mann	15-18 år

3.3 Intervjuguide og gjennomføring av intervju

Et dybdeintervju kan struktureres på mange måter, men består ofte av tre hovedtyper av spørsmål; oppvarming, refleksjon og avrunding (Tjora, 2017). For å strukturere intervjuene er det ofte hensiktsmessig å benytte seg av en intervjuguide. Spørsmålene kan være stikkordsformet men det er ofte foretrukket å benytte ferdig-formulerte spørsmål med tilhørende hjelpespørsmål (Tjora, 2017). For å gjøre det lettere for både intervjuer og informant å holde orden på de mange spørsmålene kan det være hensiktsmessig og dele opp spørsmålene i ulike temaer. Tjora (2017) foreslår en syv-deling av temaer fra A-G. Temaene A og G består av typiske oppvarmings- og avrundings spørsmål. Temaene for B-F består ofte av refleksjonsspørsmålene og deles også inn i ulike tema under refleksjonen.

Jeg valgte å benytte meg av samme struktur i min intervjuguide som den beskrevet over. Jeg utarbeidet en intervjuguide fra A-G hvor A utgjorde oppvarmings spørsmål, B-F refleksjonsspørsmål og G avrundings spørsmål. Dette gjorde det enklere både for meg og informantene å holde oversikt over hvor langt vi var kommet i intervjuet og hva de overordnede temaene for de ulike spørsmålene var. De syv temaene er bevisst valgt ut for å best mulig treffe oppgaven og problemstillingens hovedfokus.

I alle former for intervju er det vanlig å benytte en form for lydopptak. Dette gir trygghet om at man får med seg alt som blir sagt. Samtidig gjør dette at man kan konsentrere seg om selve intervjuet, sørge for god kommunikasjon og flyt i samtalen og kunne be informanten utdype eller konkretisere når det eventuelt trengs (Tjora, 2017). Videre er det også viktig å spørre informanten om de synes det er greit at intervjuet blir tatt opp. Det må også informeres om hvor opptakene skal oppbevares, hva de skal brukes til og når de skal slettes. Grunnet situasjonen med Corona-viruset kunne ikke jeg gjennomføre intervjuene ansikt til ansikt selv om dette er å foretrekke når det gjelder dybdeintervju. Man mister da sentrale aspekter ved samtalen som eksempelvis muligheten for å bruke kroppsspråk. Det finnes også noen fordeler med intervju over telefon. Informanten slipper å stirre på en lydopptaker og man kan ofte føle større grad av anonymitet. Selv om det finnes noen positive sider, er ikke dybdeintervju over telefon å foretrekke og man prøver å unngå dette i dybdeintervjusituasjoner selv om unntak iblant må gjøres (Tjora, 2017).

Før jeg gjennomførte selve intervjuene, hadde jeg som nevnt utarbeidet en intervjuguide. Jeg utførte noen prøveintervjuer for å teste spørsmålene, få et anslag på lengde av intervjuet samt

høre meg selv på opptak. Da jeg måtte gjennomføre intervjuene over telefon ville jeg også være sikker på at opptaksfunksjonen over høyttaler fungerte slik den skulle. Prøveintervjuene var dermed med og bidra til at jeg følte meg mer komfortabel og trygg når jeg skulle gjennomføre selve intervjuene. Intervjuene ble gjennomført på informantenes premisser og de fikk selv velge dato og tidspunkt for gjennomføring av sine intervju. Jeg opplevde at tre av informantene var ivrige og ønsket å gjennomføre intervjuet så fort det lot seg gjøre. Den fjerde informanten tok det litt tid å avtale et tidspunkt med. Jeg opplevde ingen utfordringer tilknyttet gjennomføringen av intervjuene eller bruk av telefon. Det kan tenkes at det at jeg kjenner informantene fra før av gjorde det lettere for både informantene og meg å skape en avslappet ramme. Jeg gav informantene en generell briefing om tema, opptaker og lignende før vi satte i gang selve intervjuet. Samtalene fløyt generelt godt og informantene var ikke redde for å utdype svarene sine.

Da de fire intervjuene var gjennomført, transkriberte jeg intervjuene i et eget dokument. Fullstendig transkribering av datamaterialet i etterkant av dybdeintervju anbefales også av Tjora (2017). Jeg valgte å skrive ned *alt* av ord og lyder som informantene brukte under intervjuet. Dette er ting det er vanskelige å vite om vil være nyttig i analysen men som kan være nødvendig for å fremstille hele betydninger av setninger. Da jeg måtte gjennomføre intervjuene over telefon mistet jeg muligheten til å se på kroppsspråk. Det å skrive ned nøyaktig det informantene sa var dermed viktig for min del for å få på best mulig måte fremstille informantenes meninger rundt tema. Da informantene snakket på ulike dialekter, valgte jeg å transkribere samtlige intervjuer på bokmål. For å analysere dataen har jeg tatt utgangspunkt i temaene som er nevnt i intervjuguiden noe som gjorde det lettere å kategorisere datamaterialet. Dette minner mye om temasentrert analysemetode hvor fokuset i analysen er på temaer som er representert i oppgaven (Thagaard, 2013).

3.4 Kvalitetskriterier og etiske betraktninger

De tre kriteriene gyldighet, pålitelighet og generealiserbarhet blir ofte brukt som indikatorer på kvalitet i kvalitativ forskning (Tjora, 2017). *Gyldighet* handler om forskningen vår gir oss svar på det vi faktisk ønsker svar på. Gyldigheten kan styrkes ved å tydeliggjøre samt sikre sammenheng mellom forskningsspørsmål og teoretisk grunnlag. Forskningen som foregår bør holdes innenfor teoretiske rammer og være forankret i relevant teori og tidligere relevant

forskning. Da jeg har utarbeidet en intervjuguide med forhåndsbestemte tema som på best mulig måte skal treffe oppgavebeskrivelsen kan dette tenkes å bidra til å øke gyldigheten i oppgaven. Dette gjør at dybdeintervjuene spisses inn mot gitte forhåndsbestemte tema som gjør at informantene med større sannsynlighet vil bidra til relevant datamateriell for oppgaven. Videre blir det viktig å kunne benytte teorien og tidligere forskning som er presentert innledningsvis til å begrunne funnene fra intervjuene. Ser man sammenhenger i funnene som kan forklares gjennom teori og tidligere forskning kan dette gi oppgaven ytterligere gyldighet.

Pålitelighet handler i korte trekk om gjentatte målinger med samme «instrument» vil gi samme resultat. Forklart på en enklere måte kan man spørre seg om resultatene er tilfeldige eller om de med gjentatte målinger vil gi samme resultat (Ringdal, 2016). For å styrke påliteligheten bør man beskrive hvordan sitater fra intervjuene er plukket ut og hvorfor akkurat disse sitatene er valgt ut fremfor alt det andre informanten har sagt. Videre er det viktig å redegjøre for hvordan informantene har blitt valgt ut og om hvordan relasjonene mellom forsker og informant kan ha påvirket påliteligheten i forskningen (Tjora, 2017). Som nevnt har jeg forsøkt å benytte en temasentrert analysemetode. Her har intervjuguiden som tar utgangspunkt i forhåndsbestemte tema tilknyttet prosjektet vært sentral. Dette gjør at sitatene som blir plukket ut er plukket ut for å være mest mulig relevante for de ulike temaene samt problemstillingen. Som nevnt har jeg kjennskap til informantene fra før av med varierende nærhet i relasjonen. Samtlige informanter er foreldre til utøvere jeg kjenner fra før av og jeg har møtt og snakket med informantene flere ganger tidligere. Jeg kjenner særlig én av informantene godt og har en god relasjon til vedkommende da informanten tidligere har vært min trener samt at vi har jobbet sammen i trenerteam.

Det kan tenkes at min relasjon med informantene kan påvirke påliteligheten i forskningen på flere måter. På en måte kan det tenkes at min kjennskap til informantene kan være negativt for påliteligheten. Dette fordi svarene til informantene kan være påvirket av vår relasjon. På en annen måte kan det tenkes å styrke påliteligheten da det kan bidra til å skape en trygg ramme for informantene. Dette kan være viktig for at informantene skal utdype svarene sine og tørre å svare på de ulike spørsmålene så ærlig som mulig. Hvorvidt svarene til informantene ville vært de samme med en annen forsker er ikke enkelt å anslå. Grunnet en velutarbeidet intervjuguide tror jeg dog svarene ville vært noenlunde like uavhengig hvem som hadde utført intervjuet. Jeg opplevde informantene som seriøse og reflekterte i svarene sine. Det kan dog tenkes at vår

relasjon gjorde at informantene utdypet svarene sine mer enn de ville gjort med en de hadde lite kjennskap til fra før av. Relasjonen min til informantene kan på så måte ses på som en styrke for å få mest mulig relevant og ærlig datamateriell. Det er også verdt å nevne at jeg forsøkte og konsekvent stille åpne spørsmål og lot informantene prate fritt rundt tema. Dette gjorde jeg for å få en objektiv datainnsamling som representerer informantenes synspunkter og meninger rundt gitte tema. Det kan argumenteres for at dette bidrar til å øke påliteligheten av dataen i oppgaven ytterligere.

Generalisering kan i korte trekk beskrives som hvorvidt forskningen er relevant eller overførbart i andre situasjoner eller kontekster (Tjora, 2017). Funnene i denne oppgaven kan være relevante for andre håndballforeldre eller idrettsforeldre generelt som har unge talentfulle utøvere i samme aldersspenn. Da jeg utelukkende har intervjuet foreldre til gutter er det lite trolig at dataen har overføringsverdi og relevans for jenter i samme situasjon.

Det viktigste å tenke over ved bruk av dybdeintervju er at informanten ikke skal komme til skade. Det er dermed viktig å sikre anonymitet og at informanten føler seg trygg på at dette vil bli vedlikeholdt. Videre kan det være lurt å informere informanten om at han/hun kan la være å svare på enkelte spørsmål og at de kan velge å avslutte intervjuet når de måtte ønske. Videre baseres forskning ofte på tillit mellom forsker og informant (Tjora, 2017).

Som nevnt tidligere har jeg forsøkt å på best mulig måte anonymisere informantene ved å ikke navngi dem eller andre involverte parter. I denne oppgaven deltar en tredjepart, nemlig barna til foreldrene. Jeg har valgt å gi informantene navnene «I1, I2, I3 og I4». Barna til informantene har fått fiktive navn. Jeg var tydelig før vi startet intervjuene om at ingen informasjon som kan spores tilbake til informantene vil bli benyttet og at intervjuene var anonyme. Videre ble de også informert om at de kunne la være å svare på enkelte spørsmål eller bryte intervjuet når de måtte ønske. Informantene var tydelige på at de stolte på anonymiseringen og at dette ikke var et problem for dem. Videre hadde heller ingen av informantene et problem med at intervjuene ble tatt opp. Jeg fortalte også at opptakene ville bli slettet og at intervjuene ville transkriberes. Jeg vil derfor hevde at anonymiteten til alle involverte parter i intervjuet er vedlikeholdt.

4.0 Analyse

I dette kapittelet vil jeg legge frem mine funn fra intervjuene. Aktuelle utdrag og sitater fra informantene vil benyttes og forsøkes koblet opp imot fagfeltet som er presentert. Som nevnt i metoddelen er barna til to av foreldrene fremdeles aktive på høyt nivå i dag. Barnet til informant 1 spiller seniorhåndball på nasjonalt nivå i Norge og barnet til informant 4 er proffspiller i utlandet. Barna til informant 2 og 3 valgte å avslutte sin satsing på håndball. Perioden det refereres til på spørsmål rundt «satsingsperiode» er aldersspennet 15-18 år.

4.1 Motivasjon

4.1.1 Idrettstalentenes motivasjon

Alle foreldrene i undersøkelsen kategoriserer barna sine som både gode og talentfulle i håndball i sin satsingsperiode. Det kommer også frem at barna til samtlige foreldre deltok på diverse talentutviklingstiltak som regionsamlinger og bylag. På spørsmål om motivasjon hos barna meddeler alle foreldrene at deres barn var svært motiverte i sin satsing. Foreldrene beskriver ungdommer som forsaket mye for idretten, ønsket å nå langt og som var strukturerte i sitt treningsarbeid. To av foreldrene beskriver deres barns satsing slik:

I3 - «*Han var veldig motivert. Det var aldri noe, han ordnet seg selv, han ordnet matpakke og treningstøyet sitt og dro ... han var veldig strukturert da frem til han sluttet*»

I2 - «*Han var jo veldig motivert. Han skulket ikke trening ... han kjøpte seg jo vekter og lagde et treningsrom her hjemme for konfirmasjonspengene ... han ønsket å bli best mulig*»

Selv om informant to og tre beskriver barna sine som både svært talentfulle og motiverte, valgte barna til begge informantene å avslutte sin satsing på håndball. Dette til tross for at begge informantene tror barna deres kunne oppnådd et eliteserienivå og blitt toppidrettsutøvere innen håndball. Basert på Mehus (2014) sin definisjon virker begge utøverne å ha vært motiverte under sin satsing. Det virker også som at utøverne var indre motiverte, da begge utøverne var svært selvgående og det virker som begge hadde et genuint ønske om å drive med håndball. Hvorvidt motivasjonen til utøverne faktisk var preget av et indre driv er dog vanskelig å anslå. På spørsmål

om hvorfor barna til I2 og I3 valgte å avslutte sin satsing på håndball, beskriver foreldrene dette på følgende måte;

I2 – «Han sluttet vel da han begynte på handelshøyskolen ... jeg tror det ble litt for mye for han. Han hadde fokus på å bestemme seg for hva han skulle bli, hva han skulle satse på innen utdanning. Jeg tror det var da det det begynte å krystallisere seg at den satsingen han gjorde når han var 15,16,17 år var jo på en måte, hvis man skulle gå videre da måtte han jo ha satset mye mye mer videre og kanskje kuttet ut utdanning»

I3 – «Han kom hjem en dag så sa han at «Jeg har ikke noe liv». Da var det mange på laget som hadde sluttet av kompisene hans. Det ble litt nok tror jeg, plutselig. Med bare kamper i helgene og bare trening i ukene og han mistet rett og slett motivasjonen, i hvertfall kanskje det siste året han holdt på tror jeg ... jeg tror han rett og slett var dritt lei til slutt. Når kompisene slutter, det å feste og det er «kvinnfolk» i helgene og fester da og sånn, det tror jeg river i mang en idrettssjel når de må trene og spille kamper i helgene»

Informant 2 og 3 oppgir ulike grunner til at deres barn valgte å gi seg med sin satsing i håndball. Informant 2 beskriver at han tror kombinasjonen med høyere utdanning og skole ble for mye for «Ronny». Han valgte å prioritere utdanning og fikk ikke nok tid til å trene så mye som nødvendig for å bli toppidrettsutøver i håndball. Kombinasjonen av høyere utdanning og satsing i idrett er et mye diskutert tema. Valget til «Ronny» gjenspeiles også i undersøkelsen til Eide (2012) hvor en av informantene valgte karriere foran videre satsing i idrett (Eide, 2012).

Informant 3 oppgir manglende motivasjon og trivsel som hovedgrunn for at «Olav» valgte å gi seg med håndball. Informanten beskriver også at flere av kameratene hans hadde sluttet. Harrolle og Klay (2019) hevder at lagkamerater er en stor motivasjonsfaktor for idrettsutøvere som kan gi utøverne ytterligere indre motivasjon (Harrolle & Klay, 2019). Idrettsglede blir også sett på som en svært sentral faktor for motivasjon til satsing hos samtlige informanter i Eide (2012) sin undersøkelse. Dette støttes av Johnson og Peters (2014), som hevder at idrettsglede og trivsel er avgjørende for motivasjon til videre satsing og suksess i idrett (Johnson & Peters, 2014).

Barna til de to andre foreldrene spiller fremdeles håndball. De ble også ansett som både talentfulle og motiverte i samme alder som barna til informantene som valgte å slutte. Når foreldrene ble spurt hvilke faktorer som er avgjørende for at barna deres fremdeles spiller håndball svarer de slik:

I1 - «Jeg tror det handler litt om, tror det handler litt om laget ... Og kan du si det sportslige som var organisert med treningene og trenerne og på en måte miljøet i gruppa.

Jeg tror jo at om du er med på, kall det en gruppe eller et miljø, hvor liksom, man mer eller mindre er enige om at vi vil bli så gode som mulige så blir jo liksom alle dratt med i det da ... Det med å spille på et nivå og i en klubb som gjør at du må gi noe tilbake da i forhold til dugnadsinnsats og personlig sponsor og alt dette at det på en måte koster litt da»

I4 – «Nei altså jeg tror jo det er avgjørende at han synes det er artig da, det tror jeg. Men det er klart, nå er han jo profesjonell da. Så da er det jo litt sånn han lever da, det er jo en vanlig jobb ... Han har tidlige gode opplevelser, det er et indre driv da som må være der»

Selv om informantene over svarer litt ulikt, trekker de også frem noen felles faktorer. Det fremkommer et sterkt ønske fra begge barna til foreldrene om å bli så god som mulig samt en genuin interesse og glede ved det å spille håndball. Informant 1 trekker frem miljøet i gruppa og presiserer også at «Kim» må bidra på både dugnad og ved å skaffe personlig sponsor for å finansiere satsingen i sin klubb. Det kan dermed argumenteres for at dette vitner om en genuin interesse eller kjærlighet for håndball. Informant 4 trekker også frem gode opplevelser, trivsel og at man synes håndball er gøy som sentrale faktorer for videre motivert satsing hos sitt barn. Studien til Harrolle og Klay (2019) viser at en utøvers kjærlighet og interesse for sin idrett gir indre motivasjon til å utvikle seg videre og bli suksessfull. Den samme studien trekker også frem indre motivasjon og driv i seg selv som en sentral faktor for videre deltagelse og suksess. Utøvernes forhold og interesse til sin idrett ses også på som en sentral faktor for videre deltagelse i Isoard-Gauthier m.fl. (2016). Indre motivasjon ble i Sarrazin m.fl. (2002) sett på som den viktigste faktoren for videre deltagelse i håndball. Tilhørigheten og samholdet med lagkameratene ses også på som en sentral motivasjonsfaktor i studiet til Harrolle og Klay (2019).

Det kan dermed argumenteres for at barna til begge informantene kan ha blitt drevet av en genuin interesse og kjærlighet for håndball. For informant 1 sitt barn, var også samholdet og miljøet en sentral faktor. Informant 4 trekker også frem indre driv som viktig. Disse årsakene er alle i tråd med forskningen i studiene over. Felles for begge utøverne er også trivsel, som ses på som en viktig faktor for motivasjon (Johnson & Peters, 2014). Begge utøverne virker også å ha delt ønske om å bli så god som mulig. Ifølge Johnson og Peters (2014) er muligheten eller potensialet til å bli profesjonell utøver en av hovedfaktorene til motivasjon hos utøverne. Dette kan dermed tenkes å ha vært utslagsgivende motivasjonsfaktorer for begge utøvernes valg om videre satsing.

4.1.2 Idrettsforeldrenes påvirkning på utøvernes motivasjon

Alle informantene med unntak av informant 2 opplever at de har påvirket motivasjonen til sine barn. På spørsmål om hvordan foreldrene har motivert barna sine og om de har påvirket motivasjonen til barna sine svarer de slik;

I3 – *«Jeg tror nok kanskje at vi forsøkte å motivere veldig det siste året han drev på. Da tror jeg nok kanskje han hadde kommet til å slutte før om det ikke hadde vært for at jeg hele tiden prøvde å motivere han ... For da tror jeg han var veldig umotivert, i hvertfall det siste året.»*

I4 - *«Gi dem tips og legge til rette. Det tror jeg er nøkkelen her da for å få dem motivert ... Vi har jo sett mye håndball sammen da og da har jeg jo ofte kommet med innspill i forhold til prestasjoner og sånn da»*

Med unntak av informant 2, er foreldrene samstemte i at de har påvirket motivasjonen til sine barn. Både informant 1 og 4 trekker frem sportslig involvering og oppfølging som faktorer i deres påvirkning av sine barns motivasjon. Som nevnt, er overengasjement og høy grad av involvering fra «idrettsforeldre» etablert som et problem i dagens idrett som blant annet kan påvirke trivsel og interesse negativt samt øke sannsynligheten for frafall (Cumming & Ewing, 2002). Dette bekreftes også av Bebetsos m.fl. (2014). Involveringen til informant 1 og 4 har likhetstrekk til Stefansen m.fl. (2019) sin teori rundt «dyp involvering». Dette innebærer blant annet å bidra i roller rundt laget, oppfølging en til en, gå gjennom kamper i etterkant og følge opp barnet sitt sportslig (Stefansen et al., 2018). Det kan dog argumenteres for at oppfølgingen fra informant 1 og 4 har påvirket motivasjonen til sine barn positivt. Foreldre kan som nevnt påvirke både motivasjonen og trivselen til sine barn på en signifikant måte (Bebetsos et al., 2014). Foreldre kan dessuten spille en stor rolle i om unge idrettsutøvere deltar i idrett på høyt nivå eller ikke (Baxter-Jones & Maffulli, 2003). Selv om både informant 2 og 3 har beskrevet at de har støttet barna sine og brukt mye tid og ressurser på oppfølging, kan det tenkes at den sportslige involvering som informant 1 og 4 har beskrevet har vært avgjørende for at deres barn fremdeles spiller håndball i dag. Dette kan ha gitt barna både sportslig og psykisk input som kan ha vært utslagsgivende for at de fremdeles spiller håndball mens barna til informant 2 og 3 ikke gjør det.

På spørsmål om hvilke faktorer som er avgjørende for at talentfulle unge utøvere skal bli gode, ser noen av svarene slik ut;

I4 – «*Nei det første det tror jeg er å prioritere idretten, det tror jeg er nummer 1. Å forsake ting det er helt avgjørende. Også er det om å ha viljen til å lykkes og stå på ... Men det å ta stegene som «Ben» da må du ha en helt annen mentalitet da ... det har vært et eget ønske som har ligget der i bunnen ... Det er jo det du må se etter ikke sant, det er ikke ferdighetene så jævlig mye. Det er mer den mentaliteten da, det å jage at de ønsker å bli god»*

I3 – «*Det er ikke noe fasit nei men til syvende og sist så er det den indre driven til hver enkelt som, det det den flammen må på en måte tennes på en måte, den indre driven. Det må komme fra utøveren selv. Og hvordan man som foreldre bidrar til det, dæven det har jeg ikke noe fasitsvar på. Uansett hvor talentfulle eller gode de er så er det jo den indre driven til hver enkelt som gjør at du blir best ikke sant, ikke kanskje ikke alltid talentet heller, så jeg vet faktisk ikke hva foreldre kan gjøre med slike ting.»*

Felles for svarene til informantene er at alle trekker frem et indre driv og lyst som avgjørende for at unge utøvere skal bli gode. Dette tydeliggjør viktigheten av at utøverne faktisk må ønske dette selv for å lykkes. Foreldrene kan være viktige støttespillere og motivatorer for deltakelse (Stefansen et al., 2018), men til syvende og sist er det opp til utøveren selv. Dette støttes av Borum (2008) som hevder at motivasjon og indre driv kan brukes til å forklare blant annet hvorfor noen slutter mens andre fortsetter, hvor suksessfull man blir og hvilke valg man tar (Borum, 2008). Dette understrekes også av informant 4, som peker på både indre lyst men også en egen mentalitet som avgjørende. Tatt i betraktning at barnet til informant 4 i dag er profesjonell håndballspiller kan dette tydeliggjøre viktigheten av nettopp indre driv. Indre motivasjon og driv ses dessuten på som en svært sentral faktor for å bli suksessfull og for videre deltakelse for håndballspillere (Sarrazin et al., 2002).

4.2 Idrettsforeldrene

4.2.1 Idrettsforeldrenes involvering

På spørsmål om hvordan foreldrene har involvert seg og hvor avgjørende de var i sitt barns satsing, peker foreldrene på flere av de samme faktorene. Alle beskriver at de var svært engasjerte, forsaket egne aktiviteter for å se på kamper og bidro med tilrettelegging som matlaging og transport. Noen av foreldrene beskrev sin involvering slik;

I1 – «*Når terminlista ble publisert på høsten, det første jeg gjorde var å legge inn alt av alt mulige kamper både i det som foregikk her i Trondheim og alt som type Bring og alt*

mulig sånn, jeg la inn alt i kalenderen min først, også, hehe, planla jeg andre ting ut ifra det da ... jeg synes jo det var artig selv. Så jeg prioriterte jo det, og ehm om det har hatt noe betydning det vet jeg ikke, men vi hadde jo i hvertfall noe felles å snakke om. Det tror jeg kanskje er viktig i den tiden og da at man har noe felles man er interessert i og som man kan snakke og diskutere og være sammen om.»

I2 – «Jeg tror vi supporterte så mye vi kunne supportere og jeg tror det at han valgte det han valgte det var hans egen vilje, hans eget valg der ... jeg tror ikke vi som foreldre har påvirket han.»

De generelle funnene og sitatene over viser foreldre som involverer seg i tråd med hva forskning rundt foreldreinvolvering tilsier. I følge Strandbu m.fl. (2019) ønsker ungdommer at foreldre skal involvere seg samt være til stede i deres idretter. Ungdommene ønsker at foreldrene skal motivere dem når deres motivasjon er lav, men ønsker det siste ordet rundt videre deltakelse (Strandbu et al., 2019). Sitatene over viser foreldre som engasjerer seg og prioriterer barnas idrettsdeltakelse fremfor egne aktiviteter. Samtidig viser informant 2 at barnet selv fikk ta valget rundt deltakelse i idrett noe som står i samsvar med forskningen til Strandbu m.fl. (2019). Informant 1 beskriver også sin rolle som samtalepartner og det å ha noe felles de kunne dele. Dette beskrives som viktig i studiene til både Cumming og Ewing (2002) og Stefansen m.fl. (2018). Det generelle engasjementet og involveringen alle foreldrene beskriver er dessuten i tråd med forskningen til Stefansen m.fl. (2018), som beskriver dette som en naturlig del av å være en «idrettsforeldre».

På spørsmål om hva informantene anser som det viktigste med å drive med organisert idrett, er det også noen fellestrekk i svarene fra informantene. Alle ser på den sosiale og miljømessige gevinsten ved idrett som svært viktig. Videre blir trivsel og glede også sett på som svært viktig i svarene hos informantene. En av informantene trekker også frem andre faktorer som sentrale. Noen av svarene ser slik ut:

I1 - «Det viktigste, primært, det er å ha det artig det å få gode opplevelser også er det jo selvfølgelig en ekstra bonus hvis du blir veldig god ... for da får du oppleve enda mer. Men jeg tenker det at det viktigste med i hvertfall lagidrett da det er det sosiale, ha det artig.»

I2 - «Jeg tror det var positivt for hans videre utvikling som menneske og også i forhold til skole og sånn for jeg tror også at hvis man satser og gjør sånne ting så tror jeg også at

man får mer kapasitet på, og er du seriøs, seriøs så er du ofte også seriøs på utdanningen du tar videre på skole og universitet og på ja, de tingene. Jeg tror det kanskje har en sammenheng.»

Samtlige foreldre trekker frem det sosiale, gode opplevelser og det å ha gøy som viktige gevinster ved idrett. I følge Cumming og Ewing (2002) er hovedgrunnen til at barn og unge driver med idrett å ha det gøy. Det sosiale aspektet i form av å være med sine venner pekes også på som viktig i undersøkelsen. Dette støttes også av Stefansen m.fl. (2018) som hevder at foreldre ser på idrett som moro, genuint sosialt og som en del av en god barndom (Stefansen et al., 2018). Informant 2 trekker også frem andre utenomsportslige faktorer ved idretten som kan gi overføringsverdi til utdanning. Dette støttes også av Stefansen m.fl. (2018) som mener at foreldre ser på konsentrasjon og dedikasjon som ofte læres i idrett som overførbart til skole og studier.

4.2.2 Økonomi – avgjørende for satsning?

På spørsmål om foreldrene synes håndball er en aktivitet det er dyrt å satse på, melder ingen av foreldrene at dette er tilfellet. Samtidig, trekker alle foreldrene frem god klubbdrift og dugnadsånd som en viktig del av det økonomiske. Videre så ingen av foreldrene på økonomi som en utfordrende faktor under sine barns satsingsperioder. Det skal dog tas med i betraktningen at alle informantene har relativt høy sosioøkonomisk status med god utdanning og stabile jobber. På spørsmål om unge utøvere med sterke foreldre økonomisk sett har større forutsetning for å bli toppidrettsutøvere innen håndball, er foreldrene todelte. Informantene besvarer spørsmålet på ulike måter;

I1 – *«Ja. Det tror jeg, dessverre»*

I2 – *«Det tror jeg nok, det kan være de har enklere for å motivere og må kanskje ikke prioritere bort noen andre ting hvis man har bedre økonomi ... jeg tror nok økonomi har en påvirkning til å bli en toppidrettsutøver, absolutt»*

I3 – *«Nei. Økonomi er ikke avgjørende for å lykkes»*

I4 – *«Eeh, nei jeg tror ikke det da»*

Selv om økonomi ikke var utslagsgivende for informantene og barna deres i dette tilfellet, kan det tenkes at familieøkonomi kan være en faktor som påvirker mulighetene for å bli

toppidrettsutøver i en respektiv idrett. I en britisk studie hevdes det at talentfulle utøvere fra dårligere stilte familier økonomisk sett, har en stor ulempe i sin satsing (Baxter-Jones & Maffulli, 2003). Dette underbygges dessuten av Johnson og Peters (2014), som mener at unge utøvere med dårlig sosioøkonomisk bakgrunn ofte sliter med å bli suksessfull samt at det kan påvirke motivasjonen og sannsynligheten for å fortsette sin satsing (Johnson & Peters, 2014). Det kan dermed argumenteres for at ettersom informantene virker å ha en relativt høy sosioøkonomisk status med stabil økonomi, var derfor ikke økonomi en utfordring i barnas satsing på håndball. Forskningen kan dog tyde på at det kan være en utfordring for familier med dårligere økonomi.

Selv om familieøkonomien ikke virker å ha vært utslagsgivende i valget rundt satsing hos barna til informantene i denne undersøkelsen, kan fremtidig individuell økonomi ha påvirket valget til noen av utøverne. Informant 2 beskriver en slags interessekonflikt når man skal ta valg vedrørende karriere.

I2 - «Det er jo flere som klarer begge deler, men jeg tror jo at hvis du skal bli virkelig god og kanskje spesielt på håndballsiden og sånt så er det jo nesten sånn at du må være proff, hvis du skal satse på topp.»

Her kan det virke som informanten henviser til mulighetene for fremtidig økonomisk trygghet. Selv som eliteseriespiller i Norge, er mulighetene for å tjene en «vanlig» årslønn, eller å leve av håndball, lave (Grøtta, 2019). Det kan dermed argumenteres for at en av årsakene til at «Ronny» valgte å satse på utdanning fremfor håndball var mulighetene for fremtidig økonomisk trygghet. Dette gjenspeiles også hos barnet til informant 1, som forteller at dugnadstimer og anskaffelse av personlig sponsor er en nødvendighet, selv om «Kim» spiller seniorhåndball på høyt nasjonalt nivå. I dette tilfellet kan drømmen om å bli proff og bli så god som mulig, i kombinasjon med tidligere nevnte faktorer være viktige motivatorer for videre satsing (Harrolle & Klay, 2019). Informant 4 forteller om sitt barn som har nådd denne drømmen om å leve av håndball;

I4 - «... nå er han jo profesjonell da. Så da er det jo litt sånn han lever da, det er jo en vanlig jobb.»

4.2.3 Betydningen av foreldrenes idrettserfaring og trenervirke ovenfor egne barn

På spørsmål om foreldrene hadde idrettsbakgrunn, bekreftet alle foreldrene at de hadde det, mens halvparten oppga å ha bakgrunn fra håndball. De to av foreldrene som hadde håndballbakgrunn beskriver deres bakgrunn på følgende måte;

I1 - *«Jeg sto i mål og var på det tidspunktet ganske god da. Jeg var med på sånt kretsleg og sånn som det het den gangen ... Og hvor høyt oppe det var da, det tror jeg kanskje var om det tilsvarer 1.divisjon i år eller 2.divisjon».*

I4 - *«Toppsettings i håndball, eller ja toppidrett i håndball ... Eliteserien, også har jeg noen landskamper»*

Både informant 1 og 4 har altså egenerfaring som håndballspiller på seniornivå og informant 4 har i tillegg erfaring fra eliteserie og landslag. Artikkelen til Cumming og Ewing (2002) hevder at foreldre som har vært suksessfulle utøvere selv ofte har større forventninger til at deres barn skal lykkes og kan ha et mer realistisk bilde over sitt barns talent (Cumming & Ewing, 2002). Dette kan å ha positive følger som at foreldrene kan snakke med barnet sitt mer faglig og engasjere seg som trenere (Strandbu et al., 2019), noe som kan tenkes å gi utøverne mer faglig input som kan være positivt for den sportslige utviklingen. Det er vanskelig å anslå om foreldrenes egenerfaring i dette studiet har vært avgjørende for at barna til informant 1 og 4 fremdeles spiller håndball på høyt nivå. Det er dog en faktor som må tas i betraktning da barna til informantene uten egenerfaring ikke spiller håndball i dag og valgte å avslutte sin satsing, tross at begge ble betraktet som svært talentfulle i håndball.

På spørsmål om foreldrene hadde utdanning og eller erfaring som trener kommer det frem at alle foreldrene har noe trenerutdanning. To av informantene var dog kun fotballtrenere for unge aldersgrupper, uten utdanning eller kurs. Informant 1 og 4 har trenerutdanning innen håndball, noe informant 2 og 3 ikke har. Videre var både informant 1 og 4 med i forskjellige trenerroller rundt laget til sine barn. De to foreldrene med utdanning og erfaring som håndballtrener beskriver dette på følgende måte;

I1: - *«Jeg tok jo det her trener 1 og trener 2 når ungene var små ... Det var jo egentlig mest for å kunne være med mest mulig rundt mine egne kan du si, jeg synes jo det var artig å være med. Det var artig å være med å støtte opp».*

I4 – «*Fotballutdanning har jeg trener 2 eller C kurs også har jeg trener 1 og 2 i håndball .... Fra 7 til 18 da var det ikke det? Nei fra 7 til 17, 17. Så gikk han jo til en annen klubb etter det.*»

Det å involvere seg som trenere for sine barn kan både gi positive og negative konsekvenser for barna. Det å ha en av sine foreldre som trener kan styrke familierelasjonene samt være gunstig for barnets sportslige utvikling da man kan få regelmessige tips og oppfølging. Samtidig kan det føre til svekket autonomi hos barnet hvor det kan føle at det er vanskeligere å «komme seg unna» og uttrykke seg sosial (Stefansen et al., 2018). Informant 1 og 4 bekrefter samtidig Strandbu m.fl. (2019) sin påstand rundt at foreldre med egenerfaring som utøver ofte kan involvere seg som trenere for sine barn. I dette tilfellet kan det virke som om informantene som har involvert seg som trenere for sine barn har resultert i positive konsekvenser for barna. Også i dette eksempelet spiller begge barna til informantene som har vært trenere for sine barn fremdeles håndball på høyt nivå i dag. Selv om dette kan være en tilfeldighet, må også denne faktoren tas i betraktning ettersom begge utøverne har fått utløp for sitt talent og fremdeles spiller håndball. Det kan tenkes at i dette tilfellet kan foreldretrenerne ha motivert barna ytterligere til å fortsette sin satsing, selv om det er vanskelig å anslå i hvor stor og hvilken grad dette er tilfellet.

4.3 Motivasjon – den avgjørende faktoren?

Til nå har de ulike faktorene som har påvirket valget rundt videre satsing hos utøverne blitt behandlet isolert sett. Dette kapittelet vil forsøke å sammenkoble de ulike årsakene for å gi et mer helhetlig bilde av hvorfor to av utøverne valgte å fortsette og to valgte å avslutte sin satsing på håndball.

Som nevnt, virker det som barnet til både informant 1 og 4 opplever en genuin interesse og kjærlighet for håndball kombinert med et ønske å bli så god som mulig. Dette har blitt pekt på som sentrale faktorer for videre deltakelse og suksess i studiene til både Harrolle og Klay (2019) og Isoard-Gauthier m.fl. (2016). Dette gir dessuten økt indre motivasjon til å utvikle seg videre (Harrolle & Klay, 2019). Det kan tenkes at denne kjærligheten og interessen for håndball gjorde at fremtidig økonomisk trygghet og andre prioriteringer som studier, karriere og familie ikke ble veid tyngre enn videre satsing på håndball. Dette til tross for at slike faktorer kan være utslagsgivende i valget rundt videre deltakelse i håndball hos andre utøvere (Sarrazin et al., 2002). For barnet til informant 2 ble drømmen om karriere og utdanning veid tyngre enn videre

satsing på håndball. For barnet til informant 3 var mangel på motivasjon og dårligere trivsel som følge av at flere lagkamerater også hadde sluttet, utslagsgivende for at utøveren valgte å slutte på håndball.

Selv om alle foreldrene beskriver at de var svært involverte og brukte mye tid og penger på oppfølging, er det vist til forskjeller på informantenes involvering. Både informant 1 og 4 beskriver at de deltok som trenere og veiledere for sine barn. Videre har begge informantene både kurs som håndballtrener samt egenerfaring som spiller innen håndball. Det kan dermed virke som den dype involveringen og egenerfaringen som informant 1 og 4 beskriver har gitt ytterligere motivasjon hos deres barn. Foreldrene kan som nevnt påvirke motivasjonen og trivselen til sine barn på en signifikant måte (Bebetsos et al., 2014). Det kan dermed argumenteres for at foreldre kan være avgjørende i valget om videre satsing hos utøverne, og at foreldre som bidrar med sportslig oppfølging har større sannsynlighet for å motivere sine barn til videre satsing.

Indre motivasjon har blitt pekt på som den desidert viktigste årsaken til deltakelse i håndball, og mangel på indre motivasjon blir samtidig sett på som en sentral faktor i at utøvere velger å slutte med håndball (Sarrazin et al., 2002). Det kan dermed argumenteres for at totaliteten av alle nevnte faktorer har bidratt til en høy grad av indre motivasjon for videre satsing på håndball hos barna til informant 1 og 4. Indre driv og motivasjon ble dessuten pekt på som en nøkkelfaktor av samtlige informanter for at unge utøvere skal bli gode. Det kan derfor tenkes at barna til informant 2 og 3 ikke opplevde en slik grad av indre motivasjon og dermed valgte å avslutte sin satsing på håndball.

5.0 Konklusjon

I denne oppgaven har jeg rettet søkelyset mot «idrettsforeldre» og hvordan de påvirker og involver seg i sine barns satsing på håndball. Oppgaven har undersøkt hvilke faktorer som er avgjørende for at to av de talentfulle utøverne valgte å avslutte sin satsing mens de to andre valgte å fortsette med håndball.

Det er vist til flere motivasjonsfaktorer for at unge utøvere velger å fortsette sin satsing i en gitt idrett eller ikke. Hovedfunnene i oppgaven tyder på at foreldre kan påvirke både motivasjon og trivsel hos utøverne, og kan være avgjørende i valget om videre satsing. Det virker som indre motivasjon er en nøkkelfaktor som skiller utøverne som fortsetter fra de som slutter på håndball. Ulike faktorer som har påvirket motivasjonen til de som valgte å fortsette har vært blant annet sportslig involvering fra foreldrene, genuin interesse eller kjærlighet for håndball og drømmen om å bli profesjonell håndballspiller. Dette er faktorer som virker å ha vært fraværende hos de to andre utøverne, og som dermed bidro til at de ikke opplevde høy nok grad av indre motivasjon til å videreføre sin satsing på håndball.

5.1 Tanker videre

Oppgaven har hatt et innsnevret fokus rundt hvilke faktorer som kan påvirke motivasjonen hos talentfulle håndballspillere og hvordan «idrettsforeldre» kan være med å påvirke valget rundt videre satsing. Det hadde vært interessant å sammenligne fremstillingen til informantene av sin involvering med barna til informantene sin fremstilling av deres foreldres involvering. Dette kan tenkes å ha gitt en mer objektiv fremstilling av både hvordan foreldrene involverte seg samt utøvernes egne oppfatninger om valget rundt videre satsing. Videre forskning kunne dermed hatt fokus på hvordan utøverne selv ser sine foreldres involvering i sin satsingsperiode.

6.0 Referanseliste

- Baxter-Jones, A. D. G., & Maffulli, N. (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *Journal of sports medicine and physical fitness*, 43(2), 250.
- Bebetsos, E., Zetou, E., & Antoniou, P. (2014). How does parental motivational climate differentiate athletic experience? *Journal of Physical Education & Sport*, 14(4), 526-531.
- Borum, R. (2008). A Question of Motivation. *Black Belt*, 46(1), 48-50.
- Bugge, M. (2016, 16/11/2016). Tidligere topp trener reagerer på pågående foreldre: - Det kan bli et enormt problem for norsk idrett. *Aftenposten* Retrieved from <https://www.aftenposten.no/sport/i/awGQP5/tidligere-topptrener-reagerer-paa-paagaende-foreldre-det-kan-bli-et-enormt-problem-for-norsk-idrett>
- Cumming, S. P., & Ewing, M. E. (2002). Parental involvement in youth sports: The good, the bad and the ugly. *Spotlight on Youth Sports*, 26(1), 1-5.
- Eide, L. S. N. (2012). *Mellommenneskelige faktorer og motivasjon i idrett* (Hovedoppgave profesjonsstudiet i psykologi, det psykologiske fakultetet).
- Gravermoen, I. K. K. (2016). *Idrettsforeldre*. (Mastergradsavhandling, Norges idrettshøgskole).
- Grøtta, T. E. A. (2019, 14.Mars 2019). Mitt mål er å leve av lønnen som håndballspiller, men i Norge er det vanskelig *Aftenposten*
- Harrolle, M. G., & Klay, M. (2019). Understanding the Role of Motivation in Professional Athletes. *Journal of Applied Sport Management*, 9(1), 36-44.
- Isoard-Gauthier, S., Guillet-Descas, E., & Gustafsson, H. (2016). Athlete burnout and the risk of dropout among young elite handball players. *The sport psychologist*, 30(2), 123-130.
- Johnson, C., & Peters, J. R. J. (2014). Lack of Enjoyment Reduces the Motivation to Succeed in Sport. *Journal of Sports Science & Medicine*, 13(2), 454-455.
- Mehus, I. (2014). Motivasjon ... til hva? . In S. A. Sæther (Ed.), *Trenerroller* (pp. 27-44).
- Norges-håndballforbund. (2018). Foreldrevettregler Retrieved from <https://www.handball.no/regioner/region-nord/praktisk-info/praktiske-verktoy/foreldrevettregler/>
- Norges-Idrettsforbund. (2018). *NØKKELTALL-RAPPORT 2018*. Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/9f94ba79767846d9a67d1a56f4054dc2/nokkeltallsrapport-18102019.pdf>
- Olsen, S. (2020, 11/01/2020). Fikk klar beskjed av faren – da «gikk det en faen» i Sagosen. *tv2*. Retrieved from <https://www.tv2.no/a/11124662/>
- Overvik, J. (2020 24.01.2020). BERGE KAN JUBLE: EKSPLOSIV ØKNING AV NORSKE HERRESPILLERE. *VG*. Retrieved from <https://www.vg.no/sport/haandball/i/2G1qRv/berge-kan-juble-eksplosiv-oekning-av-norske-herrespillere>

- Ringdal, K. (2016). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode, 3.utgave* (3.utgave ed.). Bergen: Fagbokforl.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist, 55*(1), 68.
- Sarrazin, P., Vallerand, R., Guillet, E., Pelletier, L., & Cury, F. (2002). Motivation and dropout in female handballers: A 21-month prospective study. *European journal of social psychology, 32*(3), 395-418.
- Skaalvik, E., & Skaalvik, S. (2018). *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og læring* (3 ed.): Universitetsforlaget
- Stefansen, K., Smette, I., & Strandbu, Å. (2018). Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports. *Sport, Education and Society, 23*(2), 162-172.
- Strandbu, Å., Stefansen, K., Smette, I., & Sandvik, M. R. (2019). Young people's experiences of parental involvement in youth sport. *Sport, Education and Society, 24*(1), 66-77.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (4 utgave ed.). Bergen Fagbokforlaget
- Tjora, A. H. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3.utgave ed.). Oslo Gyldendal akademisk
- Uneståhl, L. E. (1986). Sports psychology in theory and practice In Ø. Vejo (Ed.).

Vedlegg:

Intervjuguide

Generell informasjon:

Intervjuet vil bli tatt opp og benyttet i bacheloroppgavw. Intervjuet er anonymt og det vil ikke bli benyttet navn eller andre gjenkjennbare data i oppgaven. Intervjuet vil transkriberes og lydopptaket vil senere bli slettet. Det er fint om du sitter på et rolig og uforstyrret sted. Det er lov å ikke ville svare på enkelte av spørsmålene. Det overordnede tema i intervjuet vil være foreldrerollen i idrett, mer spesifikt håndball.

A: Åpningsspørsmål

- Hvor gammel er du?
- Hvor er du fra?
- Hva gjør du på fritiden?
- Hva jobber du med?
- Er du interessert i idrett eller i håndball?

B: Kartlegging av «forelderen»

- Hvilken idrettsbakgrunn har du?
- Har du spilt håndball selv?
  - På hvilket nivå har du spilt håndball og hvor lenge?
- Har du erfaring som trener i idrett?
  - Hvilken idrett, hvilke lag og hvor lenge har du vært trener?
- Har du idrettslig utdanning eller utdanning som trener?
  - Eventuelt hvilken utdanning?
  - Eventuelt hvorfor valgte du å utdanne deg innen dette?

C: Kartlegging av barnet til forelderen

- Vil du kategorisere barnet ditt som god/talentfull under sin aktive satsing?
- Hvor god opplevde du at ditt barn ønsket å bli da det satset aktivt?
  - Hvordan vil du beskrive ditt barns satsing?
- Hvor motivert opplevde du at ditt barn var under sin satsing?
- Hvilke faktorer mener du var avgjørende for at ditt barn valgte å satse på håndball?
- Spiller barnet ditt fremdeles håndball?
  - *Hvis nei:*
    - Hvilke faktorer mener du var mest avgjørende for at ditt barn valgte å slutte med sin satsing?
    - Hvor gammel var ditt barn da det valgte å gi seg med sin satsing?
    - Hvor god tror du ditt barn kunne ha blitt om det hadde fortsatt sin satsing? – potensiell toppidrettsutøver?

- Hvis ja:
  - Hvilke faktorer mener du er mest avgjørende for at ditt barn fremdeles spiller håndball og valgte å fortsette sin satsing?

D: Forelderens rolle i barnets satsing

- Hvor involvert var du i ditt barns treningsarbeid?
  - Brukte du mye tid på å se på trening/kamp?
  - Brukte du tid på å følge opp egentrening eller trening utenfor de organiserte økten? Hvordan/hvor mye?
  - Har du vært trener for ditt barn? Når/alder, hvor lenge, hvilken rolle?
- Hvilke faktorer vektlegger du som avgjørende for en ung utøver sin utvikling som drømmer om å bli profesjonell idrettsutøver?
- Hvilke faktorer vektlegger du som avgjørende hos foreldre / i foreldrerollen for at en ung satsende utøver skal bli god?
- Hvilke typer råd til foreldrene til de ulike gruppene av utøvere vil du gi til foreldre som er i samme posisjon som du var/er på basis av din erfaring som foreldre til en talentfull utøver?
- Hva ser du på som det viktigste med å drive med håndball/organisert idrett som ung utøver?
  - Bli god/satse? Sosialt nettverk/sosialisering? Positivt ladet miljø? Holde seg fysisk aktiv?

E: Økonomi

- Ser du på håndball som en aktivitet det er «dyrt» å satse i?
- Var økonomi en utfordrende faktor for deg som forelder under ditt barns satsing?
- Tror du unge utøvere med «sterke foreldre» økonomisk sett har en større forutsetning for å bli toppidrettsutøver innen håndball?

F: Motivasjon og press fra foreldre

- Hvor viktig var du som forelder i ditt barns satsing? / Hvordan påvirket du satsingen?
- I hvilken grad føles din rolle som forelder som avgjørende for ditt barns satsing?
- I hvilken grad føler du at du har påvirket ditt barns motivasjon i sin satsing?
  - På hvilken måte/hvordan har du påvirket motivasjon i ditt barns satsing?
  - Hvordan kan foreldre generelt påvirke motivasjonen til sine barns satsing?
  - Tror du press fra foreldre kan påvirke motivasjonen hos unge utøvere negativt?
  - Hvilke råd har du til foreldre i lignende situasjoner for å motivere sine unge utøvere til videre satsing på en positiv måte?
- I hvilken grad tror du ditt barn har følt seg «presset» av deg som forelder i sin satsing?
- Hvor viktig ser du på emosjonell støtte fra foreldre til barn når det gjelder motivasjon og satsing?
  - Hvordan vil du vurdere din emosjonelle støtte og oppbakking i ditt barn sin satsing?
  - På hvilken måte har du støttet ditt barn i sin satsing?

G: Avrundings spørsmål

- Hvor viktig er foreldre i unge utøvere sin satsing mot å bli toppidrettsutøvere?
  - Motivasjon, støtte

- Hva mener du er det viktigste foreldre som har unge utøvere som satser bør tenke over i sitt forhold med sitt barn?
- Er det noe du kunne ønske du hadde gjort annerledes i din oppfølging av ditt barn i sin satsingsperiode?
- Er det noe vi ikke har snakket om som du tror kan være relevant data i oppgaven?

